

Rozkład materiału do podręcznika „To nasz świat. Przyroda 4”

Liczba tematów w podręczniku: **31**. Łączna liczba jednostek lekcyjnych: **96**, w tym 3 godziny na projekt dodatkowy.

Proponowany plan obejmuje lekcje w terenie (m.in. obserwacje okolic szkoły, łąki i zbiorników wodnych), zajęcia powtórzeniowe oraz przeznaczone na kontrolę i ocenę osiągnięć ucznia.

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji; liczba godzin lekcyjnych	Treści nauczania w podręczniku	Treści nauczania w podstawie programowej. Wymagania szczegółowe. Uczeń:	Warunki i sposoby realizacji (procedury osiągnięcia celów)	Pomoce dydaktyczne i inne materiały
Dział I. Spotkania z przyrodą					
1. Przyroda wokół nas	1–2. Co to jest przyroda? 2 godz. lekcyjne	definicja przyrody (elementy żywe i nieżywe) odróżnianie przyrody od wytworów człowieka czynności życiowe organizmów (oddychanie, odżywianie, wydalanie, wzrost i rozwój, reakcja na bodźce, ruch, rozmnażanie)	I.4) zdobywa wiedzę przyrodniczą, opierając się na dociekaniach naukowych: (...) przeprowadza badania, prowadzi obserwacje (...) II.1) (...) rozpoznaje składniki przyrody żywej i nieżywej oraz elementy antropogeniczne (...)	Doświadczenie edukacyjne „Żywe czy nieżywe?” – badanie reakcji na bodźce (światło i dotyk). Klasyfikowanie: podział elementów na żywe, nieżywe i wytwory człowieka. Zajęcia terenowe: zadanie 4 s. 13 podręcznika (spis obiektów – tworzenie listy i klasyfikowanie elementów w otoczeniu szkoły).	podręcznik s. 10–13 karta badacza przyrody (w zeszytach ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania (karta doświadczenia i karta obserwacji i wniosków) kamień, roślina doniczkowa, ślimak, latarka, piórko 10 małych kartek, długopis lub ołówki

2. Jak zostać dobrym obserwatorem	3–5. Jak zostać dobrym obserwatorem? 3 godz. lekcyjne	• zmysły człowieka (wzrok, słuch, dotyk, węch, smak) i ich narządy oraz rola • rola mózgu w analizie danych • przyrządy do obserwacji (lupa, lornetka, mikroskop, aparat) oraz pomiarów (waga, taśma, naczynia z podziałką) • znaczenie dokumentowania obserwacji (notatka, rysunek, zdjęcie, film)	I.5) bada działanie zmysłów człowieka, uwzględniając ich ograniczenia, omawia ich znaczenie w poznawaniu przyrody oraz wyjaśnia rolę mózgu w przetwarzaniu i interpretacji bodźców(...); I.3) wykorzystuje narzędzia cyfrowe i analogowe do obserwacji i badań przyrodniczych (np. lornetkę, lupę, taśmę mierniczą, mikroskop, termometr, wagę, naczynia do odmierzenia określonej objętości) (...);	Doświadczenie edukacyjne „Pudełko tajemnic” – rozpoznawanie przedmiotów za pomocą zmysłów (dotyk, węch, słuch), bez udziału wzroku. Poznanie etapów obserwacji (cel, plan, obserwacja, zapis wyników). Dokumentowanie obserwacji w różnych formach (notatka, rysunek, zdjęcie).	• podręcznik s. 14–21 (i/lub multipodręcznik) • karta badacza przyrody (w zeszyte ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania (karta doświadczenia i karta obserwacji i wniosków) • pudełko z otworem, opaska na oczy, różne naturalne przedmioty (np. szyszka, mech, gałązka świerku, kamień, piórko) • przyrządy: lupa, lornetka, waga, taśma miernicza, linijka, naczynie z podziałką, smartfon
3. Jak zostać dobrym badaczem	6–8. Jak zostać dobrym badaczem? 3 godz. lekcyjne	• zrozumienie, na czym polega metoda naukowa i jakie są jej etapy (obserwacja, pytanie badawcze, hipoteza, doświadczenie/obserwacja, wyniki, wniosek) • różnica między obserwacją i doświadczeniem • przestrzeganie zasad bezpieczeństwa przy przeprowadzaniu doświadczeń	I.4) zdobywa wiedzę przyrodniczą, opierając się na dociekaniach naukowych: formułuje pytania badawcze, stawia hipotezy, planuje i przeprowadza badania; I.6) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas pracy badawczej;	Doświadczenie edukacyjne „Zimna czy ciepła?” – wykazanie zawodności zmysłów przy badaniu temperatury wody. Analiza etapów metody naukowej.	• podręcznik s. 22–27 (i/lub multipodręcznik) • karta badacza przyrody (w zeszyte ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania (karta doświadczenia i karta obserwacji i wniosków) • 3 miski z wodą o różnej temperaturze, termometr – na parę

		• odróżnianie faktów od opinii	I.8) analizuje informacje przyrodnicze – odróżnia fakty od opinii;	Ćwiczenie stawiania pytań badawczych i formułowania hipotez. Ćwiczenia w odróżnianiu faktów od opinii.	
4. Kierunki świata	9–10. Kierunki świata 2 godz. lekcyjne	• wyznaczanie kierunków świata (metoda cienia/gnomonu, kompas) • nazwy kierunków świata (N, S, E, W), róża wiatrów • poznanie, jak działa kompas i jak się nim posługiwać	I.3) wykorzystuje narzędzia (...) do obserwacji i badań przyrodniczych (np. kompas); I.7) zdobywa wiedzę przez udział w zajęciach terenowych, określa swoje położenie w terenie;	Doświadczenia edukacyjne: „Gra w cienie” – obserwacja zmian długości i kierunku cienia o różnych porach dnia; „W samo południe” – wyznaczanie kierunków świata metodą gnomonu (ok. godziny 12:00). Nauka obsługi kompasu i rysowanie róży wiatrów.	• podręcznik s. 28–31 21 (i/lub multipodręcznik) • karta badacza przyrody (w zeszyte ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania (karta doświadczenia i karta obserwacji i wniosków) • kompasy, taśma miernicza, kreda, arkusz papieru, pisak
5. Kodeks przyrodnika	11–12. Kodeks przyrodnika 2 godz. lekcyjne	• kodeks młodego przyrodnika (zasady bezpieczeństwa, szacunek do natury, zachowanie ciszy, niewpływanie na przyrodę)	I.7) (...) stosuje zasady bezpieczeństwa [podczas zajęć terenowych]; Cel ogólny: 3. Świadome i odpowiedzialne kształtowanie własnego	Doświadczenie edukacyjne „Niebezpieczna wycieczka” – analiza ilustracji i wyszukanie niewłaściwych zachowań w lesie.	• podręcznik s. 32–37 21 (i/lub multipodręcznik) • karta badacza przyrody (w zeszyte ćwiczeń) lub karty pracy (do pobrania)

		• problem śmieci w środowisku (czas rozkładu różnych materiałów) • planowanie wycieczki w teren (6 etapów).	wpływu na środowisko przyrodnicze.	Opracowanie klasowego kodeksu młodego przyrodnika oraz zasad planowania wyprawy (6 kroków). Badanie czasu rozkładu śmieci.	• czerwone i zielone kartki, arkusz brystolu, pisaki • materiały do planowania: mapa lub plan okolicy, apteczka, worki na śmieci
Podsumowanie działu I	13. Podsumowanie działu I. Spotkania z przyrodą 14. Sprawdzenie wiadomości z działu I	Badanie stopnia opanowania treści nauczania (wymagań szczegółowych: I.3), I.4), I.5), I.6), I.7), I.8), II.1) oraz celów ogólnych).		Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 38–39 (jej analiza, uzupełnianie wersji nieuzupełnionej oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 40) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• podręcznik s 38–40 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca) • sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy

Dział II. W terenie i najbliższym otoczeniu					
1. Rośliny naszej okolicy	15–16. Rośliny naszej okolicy	• bioróżnorodność roślin • podział na rośliny drzewiaste (drzewa, krzewy, krzewinki, pnącza) i zielne • podział na rośliny: zarodnikowe (mchy, paprocie, skrzypy) oraz nasienne (drzewa, krzewy). • budowa roślin	II.2) rozpoznaje rośliny w najbliższej okolicy (...), przyporządkowuje je do roślin zarodnikowych lub nasiennych; I.3) wykorzystuje narzędzia (...) do obserwacji i badań przyrodniczych (np. aparat fot., lupę); I.7) zdobywa wiedzę przez udział w zajęciach terenowych – korzysta z odpowiednich narzędzi oraz instrukcji (...)	Doświadczenie edukacyjne „Pudełko skarbów” – zebranie okazów części roślin, by je posegregować, poćwiczyć rozpoznawanie, szukać podobieństw i różnic, dostrzec różnorodność roślin. Ustalanie, jakie rośliny rosną w okolicy, za pomocą różnych źródeł informacji (np. obiektywu Google, prostych kluczy do oznaczania roślin). Tworzenie diagramu „Rośliny zarodnikowe vs nasienne”. Tworzenie kolekcji okazów np. w postaci zielnika.	• podręcznik s. 42–47 (i/lub multipodręcznik) • karta badacza przyrody (w zeszyte ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania (karta doświadczenia i karta obserwacji i wniosków) • wytłoczka po jajkach, kartka na listę okazów, nożyczki i klej, aparat fot., lupa, okazy roślin lub ich części • klucze do oznaczania roślin (wersje uproszczone) – opcjonalnie

2. Zwierzęta naszej okolicy	17–19. Zwierzęta naszej okolicy 3 godz. lekcyjne	• bioróżnorodność zwierząt • podział na bezkręgowce (np. owady, pajęczaki, mięczaki) i kręgowce (ryby, płazy, gady, ptaki, ssaki) • ślady obecności zwierząt (tropy, zgubione pióra, miejsce schronienia)	II.3) rozpoznaje zwierzęta lądowe najbliższej okolicy zgodnie z ich cechami zewnętrznymi i pośladach ich bytowania, przyporządkowuje je do bezkręgowców lub kręgowców; I.7) zdobywa wiedzę przez udział w zajęciach terenowych – korzysta z odpowiednich narzędzi oraz instrukcji (...)	Doświadczenie edukacyjne „leśne bingo” – wyjście w teren (przed szkołę, na skwer, do parku lub lasu), by szukać śladów zwierząt; okazja do obserwacji. Prowadzenie dziennika obserwatora (zapisywanie śladów: tropy, pióra, nory). Kategoryzacja zaobserwowanych zwierząt – podział na bezkręgowce i kręgowce.	• podręcznik s. 48–55, w tym plansza „Bliscy znajomi. Atlas zwierząt twojej okolicy” (s. 52–53), i/lub multipodręcznik • karta badacza przyrody (karta wyjścia w teren), np. z zeszytu ćwiczeń lub karty pracy do pobrania • lornetka, zdjęcia tropów zwierząt, atlas zwierząt polskich (opcjonalnie)
3. Grzyby kapeluszowe	20–21. Grzyby kapeluszowe 2 godz. lekcyjne	• grzyby jako odrębna grupa organizmów: miejsce występowania, sposób odżywiania i rozmnażania • budowa owocnika (kapelusz, trzon, blaszki/rurki) oraz grzybni • rola zarodników • różnorodność grzybów • znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka	II.4) rozpoznaje w terenie grzyby kapeluszowe (...), analizuje ich budowę, uwzględniając rolę grzybni, porównuje je z innymi formami grzybów (...)	Doświadczenie edukacyjne „Magiczny pył” – wykazuje, że grzyby kapeluszowe zawierają zarodniki Analiza budowy grzyba (np. na podstawie okazu, modelu z plasteliny lub na przekroju).	• podręcznik s. 56–61, w tym plansza „Różnorodność grzybów” (s. 59), i/lub multipodręcznik • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń lub karty pracy do obrania • dojrzała pieczarka, biała kartka, szklanka

				Rola grzybni (dlaczego nie wolno jej niszczyć podczas zbierania).	• modele grzybów lub zdjęcia przekrojów, plansze edukacyjne (budowa grzyba)
4. Niebezpieczne rośliny, grzyby i zwierzęta	22–24. Niebezpieczne rośliny, grzyby i zwierzęta 3 godz. lekcyjne	• rozpoznawanie roślin trujących (barszcz Sosnowskiego, konwalia, cis), grzybów i zwierząt (jadowite i trujące) • zasady bezpiecznego zachowania i pierwsza pomoc (ukąszenia, oparzenia)	II.5) rozpoznaje przykłady roślin trujących, grzybów trujących i jadowitych zwierząt występujących w Polsce, wyjaśnia, dlaczego należy zachować ostrożność w kontakcie z nieznanymi roślinami i grzybami oraz unikać ich spożywania; II.4) (...) opisuje prawidłowy sposób zbierania grzybów (...)	Doświadczenie edukacyjne „Śledztwo – karta podejrzanego” – obserwacja z pytaniami naprowadzającymi, które pomagają uczniowi dostrzec różnice między podobnymi obiektami (na zdjęciach), z których jeden jest niebezpieczny Analiza scenariuszy „Co zrobić, gdy...?” (np. po ukąszeniu osy). Tworzenie „mapy zagrożeń” w najbliższym otoczeniu.	• podręcznik s. 62–69, w tym plansze „Rośliny trujące” (s. 64) i „Niebezpieczne zwierzęta” (s.65) • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • zdjęcia roślin trujących (barszcz Sosnowskiego, konwalia majowa – w podręczniku i multipodręczniku s. 64) • plansza „Pierwsza pomoc” (podręcznik, s. 66) • apteczka (symulacja zawartości) • „Kodeks grzybiarza” (podręcznik, s. 67) – zasady zbierania grzybów

5. Skały najbliższej okolicy	25–26. Skały najbliższej okolicy 2 godz. lekcyjne	• rodzaje skał: magmowe (granit), osadowe (piasek, węgiel, wapień), przeobrażone (marmur) • badanie właściwości skał: barwy, spójności, twardości, odporności na działanie wody) • zastosowanie skał	II.6) rozpoznaje skały w najbliższej okolicy, bada ich właściwości (barwę, spójność, twardość, odporność na działanie wody) i opisuje ich cechy oraz porównuje z innymi skałami występującymi w Polsce;	Doświadczenie edukacyjne „Tajemnice skał” – badanie podstawowych właściwości skał zebranych w okolicy: koloru, spójności (sypka, czy w jednym kawałku), twardości, wpływu wody. Uporządkowane zapisywanie wyników badań i obserwacji.	• podręcznik s. 70–75, w tym plansze informacyjne dot. następujących skał: piasku, węgla kamiennego, wapienia, marmuru, granitu i gliny (podręcznik, s. 72–73) • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • zebrane skały, marker, lupa, młotek, gwóźdź, miska z wodą • zestaw próbek skał (granit, piaskowiec, wapień, glina)
6. Krajobraz wokół nas	27–29. Krajobraz wokół nas 3 godz. lekcyjne	• składniki krajobrazu najbliższej okolicy: przyroda ożywiona i nieożywiona, elementy antropogeniczne • typy krajobrazu (pierwotny, naturalny, antropogeniczny) • formy ukształtowania terenu (wypukłe i wklęsłe) • wpływ ludzi na krajobraz	I.3) wykorzystuje narzędzia (...) do obserwacji i badań przyrodniczych (mapy, plany); II.1) opisuje krajobraz najbliższej okolicy, rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej oraz elementy antropogeniczne (...);	Doświadczenie edukacyjne „Wyprawa krajoznawcza” – wyjście w teren w okolicy szkoły, gdzie jest otwarty widok (np. miejsce na wzgórzu, wysokim budynku itp.) i można obserwować oraz opisywać elementy krajobrazu okolicy.	• podręcznik s. 76–83, w tym mapka myśli „Elementy krajobrazu” (s. 78) • karta krajoznawcy (z zeszytu ćwiczeń) lub karty pracy do pobrania • mapa okolicy szkoły (lub Google Maps/wydruk) • kompas, ołówek, szkiecownik

			II.13) rozpoznaje w terenie elementy środowiska odczytane z mapy lub planu (...).	Wyznaczanie charakterystycznych punktów w terenie na podstawie mapy. Opisywanie krajobrazu z uwzględnieniem elementów otoczenia (tj. ukształtowanie terenu, roślinność i zwierzęta, zbiorniki wodne, elementy utworzone przez człowieka, pogoda, stan otoczenia).	
Podsumowanie działu II	30. Podsumowanie działu II. W terenie i najbliższym otoczeniu 31. Sprawdzenie wiadomości z działu II	Badanie stopnia opanowania wiadomości z działu II (wymagań szczegółowych I.3), I.7), II.1), II.2), II.3), II.4), II.5), II.6), II.13) oraz celów kształcenia – wymagań ogólnych).	Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 84–85 (jej analiza, uzupełnianie wersji z lukami oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 86) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• podręcznik s 84–86 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca) • sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy, WordWall	

Dział III. Materia i jej przemiany					
1. Lód, kałuża, para wodna	32–34. Lód, kałuża, para wodna 3 godz. lekcyjne	• materia i jej stany skupienia (stały, ciekły, gazowy) • właściwości materii w różnych stanach skupienia: kształt, objętość, ściśliwość • drobinowy model materii	III.2) bada i opisuje właściwości stanów skupienia materii (kształt i ściśliwość) i łączy je z drobinowym modelem budowy materii; III.4) bada i określa właściwości wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) (...);	Doświadczenia edukacyjne „Co łatwo zmienia kształt i objętość?” – 4 doświadczenia pozwalające porównać właściwości (kształt, ściśliwość) wody, kostki do gry i powietrza. Modelowanie: Badanie zmian kształtu porcji wody w różnych naczyniach.	• podręcznik s. 88–93 • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • kostka do gry, woda, naczynia o różnych kształtach (wysokie i niskie), talerzyki, rękawiczki lateksowe, strzykawki
2. Przemiany wody	35–37. Przemiany wody 3 godz. lekcyjne	• procesy topnienia i krzepnięcia (zamarzania) oraz parowania i skraplania na przykładzie wody • wpływ temperatury na stan skupienia wody • rola ciepła w przemianach stanów skupienia wody (pobieranie ciepła/oddawanie ciepła)	III.3) wymienia stany skupienia wody, przemiany między nimi, przeprowadza oraz omawia obserwacje i eksperymenty dotyczące tych przemian; III.5) wyjaśnia wpływ zmian temperatury i stanu skupienia wody na organizmy i zwięzłość skał (...)	Doświadczenia edukacyjne „Od ciała stałego do cieczy i z powrotem” oraz „Od cieczy do gazu i z powrotem” – doświadczenia ilustrujące procesy topnienia, krzepnięcia, parowania i skraplania; obserwacja topnienia lodu i jego krzepnięcia w zamrażarce; badanie wpływu temperatury na stan skupienia. Analiza: wyjaśnianie topnienia i krzepnięcia na	• podręcznik s. 94–101 • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń lub karty pracy do pobrania • pojemnik na lód, lód, talerzyk, termos, lusterko

				podstawie zachowania się drobin.	
3. Rozpuszczamy w wodzie	38–39. Rozpuszczamy w wodzie 2 godz. lekcyjne	• rozpuszczanie jako proces • pojęcie rozpuszczalnika • wpływ mieszania, temperatury i rozdrobnienia substancji na szybkość jej rozpuszczania się w wodzie	III.6) bada rozpuszczanie się w wodzie substancji (...), dzieli je na rozpuszczalne i nierozpuszczalne oraz analizuje wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania się substancji stałych w wodzie; I.3) wykorzystuje (...) naczynia do odmierzania określonej objętości (...)	Doświadczenia edukacyjne; „Kolorowe ścieżki i plamy” (ilustruje samorzutność procesu rozpuszczania się ciała stałego w wodzie), „Co się rozpuszcza w wodzie, a co –nie?” (wykazuje, że tylko niektóre substancje rozpuszczają się w zimnej wodzie), „Jak szybko rozpuścić cukier w wodzie?” (wykazuje, że mieszanie, rozdrobnienie cukru i użycie ciepłej wody przyspieszają jego rozpuszczanie się w wodzie). Badanie rozpuszczalności różnych substancji z życia codziennego w wodzie. Badanie wpływu mieszania, rozdrobnienia i temperatury na szybkość rozpuszczania cukru.	• podręcznik s. 102–107 • karta badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • cukier (różne formy), sól, olej, piasek, mydło w płynie, przezroczyste naczynia, ciepła i zimna woda

4. Mieszamy i rozdzielamy	40–42. Mieszamy i rozdzielamy 3 godz. lekcyjne	• mieszaniny jednorodne i niejednorodne • metody rozdzielania (mechaniczne, opadanie, zlewanie cieczy nad osadu, sączenie/filtrowanie, odparowanie, krystalizacja)	III.9) sporządza mieszaniny (...), odróżnia mieszaniny jednorodne od niejednorodnych, przeprowadza rozdzielanie mieszanin na składniki (...); Doświadczenie edukacyjne (eksperymenty i badania): 3) sporządza mieszaniny (...) oraz rozdziela je na składniki przez: sączenie, odparowanie, krystalizację (...) sposoby mechaniczne.	Doświadczenia edukacyjne: „Mieszamy różne produkty”, „Rozdzielamy spirytus salicylowy”, „Rozdzielamy mieszaninę kredy i wody”, „Hodujemy kryształki” – tworzenie mieszanin niejednorodnych (drażetki) i jednorodnych (sos jogurtowy). Pokaz: rozdzielanie mieszaniny kredy z wodą przez sączenie oraz odparowanie spirytusu salicylowego; hodowanie kryształków ałunu, jako pokaz procesu krystalizacji.	• podręcznik s. 108–115 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • drażetki, jogurt, sok z cytryny, miód, woda, kreda, lejki, sączki (filtry), spirytus salicylowy (pokaz nauczyciela), ałun, waga
5. Badamy wodę	43–45. Badamy wodę 3 godz. lekcyjne	• właściwości wody (przezroczystość, brak koloru/zapachu); • woda jako rozpuszczalnik; masa 1 litra wody.	III.13) (...) wyjaśnia rolę detergentów w życiu codziennym i ich wpływ na środowisko – moduł klimatyczny; III.4) bada i określa właściwości wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) (...)	Doświadczenia edukacyjne: „Badanie cech wody”, „Kiedy woda wrze”, „Temperatura topnienia lodu”. Ocena właściwości (kolor, przezroczystość, zapach) różnych próbek wody (destylowana, kranowa, ze stawu, z kałuży).	• podręcznik s. 116–123 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • próbki wody (destylowana, kranowa, z kałuży), szklanki, waga, butelka 1,5 l, termos

				Pomiar: porównanie masy i objętości 1 litra wody przed zamrożeniem i po zamrożeniu.	
6. Krążenie wody w przyrodzie	46–48. Krążenie wody w przyrodzie 3 godz. lekcyjne	• obieg wody (parowanie, skraplanie, opady) • rola Słońca w krążeniu wody • woda w powietrzu, pod ziemią i na lądzie	V.27) analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie (...)	Doświadczenia edukacyjne: „Jak powstaje deszcz?” (słoik z gorącą wodą), „Woda z liści” (transpiracja rośliny w foliowej torebce). Analiza: wpływ temperatury na parowanie (wyścig kropel na talerzykach).	• podręcznik s. 124–129 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • słoik, gorąca woda, talerzyk, roślina w doniczce, torebka foliowa, wentylator/suszarka, lampka
Podsumowanie działu III	49. Podsumowanie działu III 50. Sprawdzenie wiadomości z działu III 2 godz. lekcyjne	Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy z działu III (wymagań szczegółowych I.3), III.2), III.3), III.4), III.5), III.6), III.9), III.13), V.27) oraz celów kształcenia – wymagań ogólnych).		Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 130–131 (jej analiza, uzupełnianie wersji z lukami oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 132) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• podręcznik s. 130–132 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca) • sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy, WordWall

Dział IV. Planeta Ziemia					
1. Kontynenty i oceany	51–52. Kontynenty i oceany 2 godz. lekcyjne	• Ziemia jako planeta • kształt Ziemi • globus jako model Ziemi • rozmieszczenie kontynentów i oceanów • siatka geograficzna (bieguny, równik, południki, równoleżniki)	V.6) wskazuje kontynenty i oceany, bieguny, równik, południki 0° i 180°, zwrotniki i koła podbiegunowe na globusie i mapie oraz określa położenie Polski względem nich za pomocą kierunków geograficznych	Doświadczenie edukacyjne „Globus modelem Ziemi” – rysowanie siatki geograficznej kredą na globusie indukcyjnym. Ćwiczenie: wskazywanie na mapie i globusie kontynentów oraz oceanów. Pogadanka: omówienie kształtu Ziemi i budowy globusa. Wykład: wyjaśnienie pojęć siatki geograficznej. Gra: „wyścig po globusie” (wskazywanie obiektów).	• podręcznik s. 134–141 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń • globus indukcyjny, kreda (niebieska, czerwona, żółta), globus fizyczny
2. Mapa i plan	53–54. Mapa i plan 2 godz. lekcyjne	• różnica między mapą, planem a szkicem • elementy mapy (tytuł, legenda, skala) • rysowanie rzutu z góry	I.3) wykorzystuje narzędzia (...) korzysta z map i planów; V.18) (...) odczytuje ze skali, ile razy rzeczywiste wymiary i odległości zostały zmniejszone na mapie lub planie;	Doświadczenia edukacyjne: „Poszukiwacze skarbu” – tworzenie szkicu sali lekcyjnej z lotu ptaka; „Mistrzowie pomniejszenia” oraz „Ja w lustrze” – zrozumienie na czym polega skala i pomniejszenie.	• podręcznik s. 142–147 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń • kartka, ołówek, gumka, mazak, linijka, lusterko, mapa

				Wykład/Pokaz: prezentacja różnych typów map (turystyczna, fizyczna). Ćwiczenia: analiza legendy mapy.	turystyczna najbliższej okolicy, plan miasta
3. Niziny, wyżyny i góry	55–57. Niziny, wyżyny i góry 3 godz. lekcyjne	• formy ukształtowania powierzchni • wysokość n.p.m. i sposoby jej zaznaczania na mapach: poziomice i barwy hipsometryczne (zielony, żółty, brązowy)	V.17) rozróżnia główne formy ukształtowania terenu (niziny, wyżyny, góry); V.18) odczytuje wysokość bezwzględną różnych punktów na mapie (...);	Doświadczenie edukacyjne „Malujemy górę” – modelowanie wzniesienia z ziemniaka i przenoszenie poziomicy na kartkę. Analiza: odczytywanie wysokości punktów z rysunku poziomicy. Wykład: omówienie form terenu z wykorzystaniem rycin. Ćwiczenie teoretyczne: odczytywanie barw na mapie fizycznej.	• podręcznik s. 148–153 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń • połówka dużego ziemniaka, pokrojonego w 3 plastry, kartka A4, ołówek, farby (zielona, żółta, brązowa)
4. Woda w środowisku	58–59. Woda w środowisku 2 godz. lekcyjne	• występowanie wody na Ziemi (w powietrzu, pod powierzchnią i na powierzchni) w różnych stanach skupienia	IV.6) dzieli wody powierzchniowe na płynące i stojące (...); III.4) bada i określa właściwości wody (stan	Doświadczenie edukacyjne „Woda w najbliższej okolicy” – terenowa wyprawa w celu obserwacji cech lokalnego zbiornika wodnego.	• podręcznik s. 154–159 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub pobrane karty pracy

		wody powierzchniowe (stojące i płynące) i ich rodzaje rola rzek i jezior	skupienia, barwę, mętność, zapach) (...);	Analiza schematu „System rzeczny (podręcznik, s. 156). Pogadanka: znaczenie wody w życiu człowieka.	aparat fotograficzny, ilustracje systemów rzecznych, mapa Polski
5. Krainy geograficzne Polski	60–62. Krainy geograficzne Polski 3 godz. lekcyjne	pasy krajobrazowe Polski (pobrzeża, pojezierza, niziny, wyżyny, góry) krainy geograficzne (wybrane)	V.19) odczytuje z mapy krainy geograficzne Polski, określa ich położenie i opisuje krajobraz, korzystając z różnych źródeł informacji;	Doświadczenie edukacyjne „Odkoduj mapę Polski” – dopasowywanie zdjęć krajobrazów do pasów na mapie konturowej i budowanie wież z klocków symbolizujących wysokość n.p.m. Prezentacja krajobrazów Polski. Ćwiczenia: dopasowywanie nazw krain do pasów na mapie konturowej. Praca z tekstem: opisy cech wybranych krain.	podręcznik s. 160–167, w tym plansza „Pasy krajobrazowe w Polsce” (s. 162) oraz mapa „Wybrane krainy geograficzne Polski” (s. 163) karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń mapa konturowa Polski, klocki, kredki, zdjęcia krain typowych dla każdego pasa krajobrazowego (np. plaża, góry, równiny pokryte polami, jeziora otoczone lasem)
6. Obserwujemy pogodę	63–65. Obserwujemy pogodę 3 godz. lekcyjne	pogoda i jej składniki (temperatura, zachmurzenie, wilgotność, wiatr, opady i osady) przyrządy pomiarowe (termometr, deszczomierz)	I.3) wykorzystuje narzędzia (...) np. termometr (...); V.10) dokonuje pomiaru wybranych składników pogody, wykorzystując odpowiednie przyrządy i jednostki;	Doświadczenie edukacyjne „Pogoda na dziś” – porównanie prognoz internetowych ze wskazaniem termometru zaokienego.	podręcznik s. 168–175 karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń termometr zaokieny, deszczomierz, smartfon lub

			V.11) odczytuje z mapy aktualne dane pogodowe	Projekt: prowadzenie tygodniowego kalendarza obserwacji pogody. Pogadanka: dlaczego prognoza pogody jest ważna. Opis działania przyrządów. Analiza symboli na mapach pogodowych, założenie dziennika obserwacji.	komputer z dostępem do internetu, symbole pogodowe
Podsumowanie działu IV	66. Podsumowanie działu IV 67. Sprawdzenie wiadomości z działu IV 2 godz. lekcyjne	Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy z działu IV (wymagań szczegółowych V.6), V.10), V.11), V.17), V.18), V.19), IV.6), III.4), I.3) oraz celów kształcenia – wymagań ogólnych)	Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 176–177 (jej analiza, uzupełnianie wersji z lukami oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 178) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• podręcznik s. 176–178 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca) • sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy, WordWall	

Dział V. Środowisko życia organizmów					
1. W wodzie i na lądzie	68–69. W wodzie i na lądzie 2 godz. lekcyjne	• porównanie warunków życia w wodzie i na lądzie (dostęp do wody, światła, tlenu, zmiany temperatury) • przystosowania organizmów do życia w wodzie (opływowy kształt, śluz, płetwy) oraz do latania (pióra, skrzydła, mięśnie) • sposoby poruszania się na lądzie i w wodzie	IV.2) analizuje cechy budowy organizmów umożliwiające im życie na lądzie oraz porównuje sposoby poruszania się zwierząt lądowych na podstawie obserwacji i innych źródeł informacji; IV.7) (...) wiąże [tonięcie i pływanie] z przystosowaniem organizmów do życia w wodzie (...);	Doświadczenia edukacyjne: „Warstwa wodoodporna” – badanie roli tłuszczu na piórach i papierze; „W akwarium i doniczce” – porównanie budowy roślin akwariowych i doniczkowych. Analiza: wskazywanie cech budowy zająca i drzewa ułatwiających im życie na lądzie.	• podręcznik s. 180–185 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • olej lub wazelina, pióra, pędzelki, rośliny akwariowe i doniczkowe, akwarium z napowietrzaczem. • zdjęcia zwierząt, modele/modeli anatomiczne, arkusz porównawczy
2. Na łące	70–71. Na łące 3 godz. lekcyjne	• łąka jako obszar roślin zielnych • różnice między roślinami owadopylnymi a wiatropylnymi (budowa kwiatów, zapach, nektar) • warstwy (piętra) łąki i ich mieszkańcy • wpływ człowieka na łąki (pastwiska, koszenie, łąki kwietne w miastach)	IV.12) rozpoznaje ekosystemy w swoim otoczeniu, dzieląc je na naturalne i sztuczne (...); IV.13) rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki, omawia znaczenie łąk oraz wpływ człowieka na ich funkcjonowanie, porównuje kwiaty traw z kwiatami z okwiatem i wyjaśnia,	Doświadczenie edukacyjne: zajęcia terenowe „Liczymy różnorodne gatunki” – badanie bioróżnorodności na wyznaczonym poletku. Obserwacja: rozpoznawanie mieszkańców łąki (owady, pająki, małe ssaki). Dyskusja: znaczenie zapyłania i potencjalne skutki wyginięcia owadów.	• podręcznik s. 186–191, w tym plansza „Piętra łąki i ich mieszkańcy” s. 188–189 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • sznurek (hula-hop lub szarfy-pętla z Sali gimnastycznej), lupa, aparat fotograficzny, kartka, ołówki, atlas roślin/owadów.

			dłaczego kwiaty traw nie wabią owadów – moduł klimatyczny;		Ilustracje roślin łąkowych, schemat budowy kwiatu
3. W lesie	72–74. W lesie 3 godz. lekcyjne	• definicja lasu i rodzaje lasów w Polsce (iglaste, liściaste, mieszane) • warstwy lasu (korony drzew, podrost, podszyt, runo leśne, ściółka i gleba) • znaczenie lasu dla przyrody i człowieka • czynniki, które lasom pomagają, oraz takie, które szkodzą	IV.12) rozpoznaje ekosystemy w swoim otoczeniu, dzieląc je na naturalne i sztuczne (...); IV.14) rozpoznaje w lesie charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt, określa typ lasu oraz omawia jego funkcje i wpływ działalności człowieka na jego funkcjonowanie na podstawie obserwacji, badań i innych źródeł informacji – moduł klimatyczny;	Doświadczenie edukacyjne: wyprawa terenowa „Sekrety lasu” – obserwacja organizmów w różnych warstwach lasu. Analiza: rozpoznawanie drzew po liściach i szyszkach. Doświadczenie: „Leśna gąbka” – badanie chłonności runa leśnego.	• podręcznik s. 192–199, w tym plansze: „Warstwy lasu” s. 194–195 i „Mieszkańcy lasu” s. 196–197 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • gąbka i ręcznik (do symulacji runa), lornetki, lupy, notatniki, smartfon (Obiektów Google)
4. W rzece	75–77. W rzece 3 godz. lekcyjne	• odcinki rzeki (bieg górny, środkowy, dolny) i ich charakterystyka • pojęcia: nurt, koryto, dolina rzeczna, dopływ, ujście, delta; • Wisła jako przykład rzeki dzikiej • wpływ ocieplenia klimatu na stan wód	IV.6) (...) omawia cechy środowiska wodnego oraz walory przyrodnicze wybranej rzeki, wskazuje na mapie elementy systemu rzeczno; IV.17) omawia funkcję rzeki i jej doliny, rozróżnia składniki krajobrazu stworzone przez rzekę.	Doświadczenie edukacyjne „W piaskownicy” – modelowanie wpływu nachylenia terenu na prędkość płynięcia wody i złożenie podłoża. Analiza schematu: trzech odcinków (biegów) rzeki (podręcznik s. 201) oraz	• podręcznik s. 200–204, w tym infografika „Bogactwo przyrodnicze Wisły” s. 202–203 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania

				śledzenie biegu Wisły od źródeł do ujścia (s. 202). Obserwacja: porównanie pstrąga (bieg górny) z leszczem (bieg środkowy).	• piasek, butelki z wodą, deseczki (do eksperymentu z nurtem rzeki) • schemat systemu rzeczno-egzogenicznego (podręcznik s. 156 – dla przypomnienia i s. 201) • opcjonalnie: mapa rzek w regionie, materiały filmowe o ekosystemie rzeki, zdjęcia zwierząt rzecznych (bóbr, wydra, pstrąg, leszcz)
Podsumowanie działu V	78. Podsumowanie działu V 79. Sprawdzenie wiadomości z działu V 2 godz. lekcyjne	Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy z działu V (wymagań szczegółowych IV.2), IV.6), IV.7), IV.12), IV.13), IV.14), IV.17) oraz celów kształcenia – wymagań ogólnych).	Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 206–207 (jej analiza, uzupełnianie wersji z lukami oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 208) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• podręcznik s. 206–208 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca) • sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy, WordWall	

Dział VI. Człowiek w środowisku					
1. W mieście i na wsi	80–82. W mieście i na wsi 3 godz. lekcyjne	• cechy krajobrazu miasta i wsi • różnice w krajobrazie miasta i wsi • zalety i wady życia w mieście • działania poprawiające jakość życia w mieście	VI.12) opisuje krajobraz miasta i porównuje go z krajobrazem wsi, omawia warunki życia w mieście oraz działania sprzyjające poprawie jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem błękitno-zielonej infrastruktury – moduł klimatyczny.	Doświadczenia edukacyjne: „Spacer z listą kontrolną” oraz „Analiza zdjęć” – ustalenie elementów krajobrazu miejskiego i wiejskiego. Porównywanie elementów krajobrazu miasta i wsi. Dyskusja o sposobach poprawienia warunków życia w mieście.	• podręcznik s. 210–215 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • aparat fotograficzny, notatnik, zdjęcia krajobrazów miejskich i wiejskich
2. Uprawy i hodowle	83–85. Uprawy i hodowle 3 godz. lekcyjne	• definicja rolnictwa • rodzaje użytków rolnych (pola, łąki, sady) • cykl prac na polu uprawnym • rozpoznawanie roślin i zwierząt.	VI.10) omawia sposoby wykorzystania ziemi pod uprawy roślin i chów zwierząt oraz rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce.	Doświadczenie edukacyjne „Z pola na twój talerz” – klasyfikowanie produktów ze względu na źródło pochodzenia: „od zwierząt” i „z pola, sadu i ogrodu”. Analiza cyklu prac na polu uprawnym (podręcznik s. 217) oraz ilustracji roślin zbożowych, oleistych i warzywnych lub wyjście w teren do gospodarstwa.	• podręcznik s. 216–220, w tym schemat „Cykl prac na polu uprawnym” (s. 217) oraz plansze: „Wybrane rośliny zbożowe, oleiste i warzywne” (s. 218) oraz „Zwierzęta hodowlane” (s. 220). • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • próbki żywności (jajka, mleko, płatki, ziemniaki), kartki z napisami

3. Co warto jeść?	86–88. Co warto jeść? 3 godz. lekcyjne	• składniki pokarmowe (białka, węglowodany, tłuszcze, witaminy i sole mineralne) i gdzie ich szukać • talerz zdrowego żywienia, • znaczenie odpowiedniego nawodnienia	VI.2) wymienia podstawowe składniki pokarmowe i omawia ich rolę w organizmie człowieka oraz analizuje informacje na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli) (...);	Doświadczenia edukacyjne „Pokarmy bogate w białka, węglowodany i tłuszcze” i „Cukrowy detektyw” – analiza składu wybranych produktów, przeliczanie węglowodanów na łyżeczki cukru. Projektowanie zdrowego posiłku wg zasad talerza żywienia.	• podręcznik s. 222–227, w tym plansze: „Grupy składników pokarmowych” (s. 224) i „Talerz zdrowego żywienia” (s. 225) • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • etykiety produktów z wypisanym składem, lupa, plastikowe kubeczki, cukier, łyżeczka
4. Dlaczego segregujemy śmieci?	89–91. Dlaczego segregujemy śmieci? 3 godz. lekcyjne	• właściwości materiałów (celuloza, szkło, metal, plastik) • segregacja odpadów • recykling i upcykling	VI.15) porównuje cechy wybranych opakowań (celulozowych, szklanych, metalowych) i tworzyw sztucznych stosowanych w życiu codziennym oraz omawia ich wpływ na środowisko, korzystając z różnych źródeł informacji – moduł klimatyczny;	Doświadczenie edukacyjne „Tajemnice pudełek, butelek i puszek” oraz „Tajemnice tkanin” – badanie właściwości fizycznych materiałów, z których są opakowania. Segregacja odpadów do odpowiednich koszy, tworzenie upcyklingowych przedmiotów.	• podręcznik s. 228–233 • karty badacza przyrody, np. z zeszytu ćwiczeń, lub karty pracy do pobrania • różnorodne opakowania (papier, szkło, metal, plastik), próbki tkanin (bawełna, wełna, poliester), miska z wodą
Podsumowanie działu VI	92. Podsumowanie działu VI 93. Sprawdzenie wiadomości z działu VI	Sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy z działu VI (wymagań szczegółowych VI.2), VI.10), VI.12), VI.15) oraz celów kształcenia – wymagań ogólnych.	Powtórzenie wiadomości poprzez pracę z mapą myśli z podręcznika s. 234–235 (jej analiza, uzupełnianie wersji z lukami oraz kolorowanie). Podsumowanie działu poprzez oglądanie	• podręcznik s. 234–236 (mapa myśli, Biuro Tropicieli Przyrody) • multipodręcznik (jw. oraz m.in. prezentacja podsumowująca)	

	2 godz. lekcyjne		prezentacji, rozwiązywanie zadań z „Biura tropicieli przyrody” (podręcznik s. 236) oraz testowych „Sprawdź się” (zeszyt ćwiczeń). Sprawdzenie opanowania wymagań szczegółowych np. za pomocą sprawdzianu lub quizu.	• sprawdziany w kilku wersjach (generator klasówek), quizy, WordWall
Festiwal przyrody				
Projekty na za zakończenie semestru lub roku szkolnego. 3 godz. lekcyjne	Praktyczne zastosowanie metody naukowej: planowanie, stawianie pytań badawczych, dobór materiałów, przeprowadzanie doświadczeń, dokumentowanie wyników i ich prezentacja.	Wszystkie cele ogólne oraz wymagania szczegółowe realizowane w trakcie roku szkolnego.	Metoda projektu: podział klasy na grupy (3–4 osoby) i wybór jednego z 12 doświadczeń opisanych w podręczniku (Festiwal przyrody, s. 237–253). Praca w grupach: przygotowanie planu, gromadzenie materiałów, próby techniczne i dokumentacja fotograficzna. Prezentacja publiczna: pokaz eksperymentów dla innych uczniów, wzbudzanie ciekawości i inspirowanie widzów.	Zestawy do doświadczeń: w zależności od wybranego tematu (np. mikroskop, barwniki spożywcze, termometr, naczynia, rośliny, przedmioty codziennego użytku). Materiały organizacyjne: wzór „Kontraktu supergrupy”. Narzędzia cyfrowe: aparat/telefon do dokumentacji, Obiektyw Google.